

EUROPEAN WORKING GROUP
ON STATISTICIANS AND HUMAN RIGHTS

J.J.A. Moors *

Samenvatting. De ontstaansgeschiedenis van de "European Working Group on Statisticians and Human Rights" wordt kort weergegeven. De doelstellingen en activiteiten worden uiteengezet en toegelicht aan de hand van enkele gevallen van schending van mensenrechten.

1. Start

De Argentijnse statisticus Carlos Noriega werd in februari 1977 tijdens zijn vakantie in Mar del Plata gearresteerd. De jaren daarna werd niets meer van hem vernomen; als de Argentijnse regering al reageerde, ontkende zij alle betrokkenheid. Deze geluidloze verdwijning heeft wereldwijd veel verontwaardiging gewekt, met name ook in kringen van statistici. Vooral op initiatief van Angelsaksische zijde werden in vele landen handtekeningensaktes gestart en werd gepoogd informatie los te krijgen van de Argentijnse autoriteiten.

Het geval van Noriega bleek niet op zichzelf te staan. In uiteenlopende landen zijn de mensenrechten van statistici niet gewaarborgd. De schendingen lopen uiteen van beperkingen in de vrijheid van meningsuiting tot vrijheidsberoving en zelfs de dood.

Tijdens de European Meeting of Statisticians in Palermo 1982 werd een vergadering belegd over deze problematiek. Door de deelnemende statistici werd een resolutie aangenomen waarin de Argentijnse regering gevraagd werd inlichtingen te verstrekken omtrent het lot van Noriega. Verder werd besloten een werkgroep te formeren met als taak schendingen van de mensenrechten van statistici waar ook ter wereld te signaleren, te rapporteren en - zo mogelijk - te bestrijden. De werkgroep is onafhankelijk en politiek neutraal; zij bestaat uit vertegenwoordigers uit de meeste Europese landen.

Er wordt vrij nauw samengewerkt met de Amerikaanse zusterorganisatie, het "ASA comitee on Scientific Freedom and Human Rights". Zoals uit de naamgeving al blijkt heeft deze groepering een meer officiële status

*Katholieke Hogeschool, Postbus 90153, 5000 LE Tilburg;
tel. (013-)662345.

binnen de American Statistical Association.

2. Doelstellingen en activiteiten

De doelstellingen van de Werkgroep zijn als volgt te formuleren:

- (i) ondersteunen van statistici wier mensenrechten worden geschonden;
- (ii) druk uitoefenen op de autoriteiten teneinde het lot van deze slachtoffers te verbeteren;
- (iii) bekendheid geven aan de geconstateerde schendingen van mensenrechten.

De volgende soorten activiteiten zijn tot nu toe ondernomen om te trachten deze doelstellingen te verwezenlijken:

- het zenden van steunbetuigingen aan de slachtoffers;
- het sturen van wetenschappelijke artikelen en tijdschriften om hen te helpen bij te blijven in hun vakgebied;
- hen uitnodigen voor lezingen en gastdocentschappen;
- het schrijven van brieven naar de autoriteiten (regering en/of ambassade) met verzoeken om inlichtingen en/of lotsverbetering;
- het mobiliseren van de publieke opinie met behulp van de media;
- het informeren van de statistische gemeenschap door middel van berichtjes als deze en via plenaire vergaderingen gedurende congressen;
- wetenschappelijk onderzoek naar schendingen van mensenrechten door het ontwikkelen van statistische indicatoren voor de naleving van mensenrechten per land.

3. Concrete gevallen

De meest geruchtmakende gevallen van mensenrechtenschendingen waarmee de Werkgroep zich heeft beziggehouden, worden hieronder opgesomd.

- (i) Carlos Noriega (Arg.) Na zijn arrestatie in 1977 zijn zeer vele verzoeken om inlichtingen gericht aan de Argentijnse overheid. De vorige regering heeft nooit gereageerd; de huidige is wat coöperatiever, maar zegt niet over nadere informatie omtrent Noriega te beschikken. Omdat ettelijke massagraven zijn gevonden met niet te identificeren lijken, is op het EMS-congres te Marburg 1984 besloten er van uit te gaan dat Noriega is overleden.
- (ii) Yosif Begun (U.S.S.R.) werd in 1977 ontslagen als statisticus aan het Centraal Research Instituut te Moskou na een aanvraag voor

- een uitreisvisum naar Israel. Sindsdien werd hij herhaaldelijk gearresteerd en anderszins lastig gevallen door de autoriteiten. Hij krijgt geen werk en mag evenmin het land verlaten. Alle inspanningen van organisaties op het gebied van de mensenrechten hebben tot nu toe geen enkel merkbaar effect gehad. Het laatste nieuws luidt dat Begun weer gevangen genomen is; zijn familie krijgt geen post van hem en mag hem niet bezoeken.
- (iii) José Massera (Uruguay) werd zonder vorm van proces gevangen gehouden, maar na enige jaren vrijgelaten. Zelf meent hij dat de pressie vanuit de statistische gemeenschap hiertoe heeft bijgedragen (zie zijn brief in Amstat News, July-August 1984).
 - (iv) Abram Kagan (U.S.S.R.) krijgt geen toestemming naar Israel te emigreren. Ook hij wordt in zijn bewegingsvrijheid gehinderd, zij het aanzienlijk minder dan Begun. Contacten met hem zijn daardoor mogelijk, brieven en tijdschriften bereiken hem.
 - (v) Wolfgang Hartmann(DDR) kreeg na enkele jaren gevangenschap toestemming naar de BRD te vertrekken. Blijkens zijn brief in Amstat News, Sept.-Oct.1984 denkt ook hij dat druk van buiten hieraan heeft meegeholpen.

4. Slot

Tijdens het ISI-congres te Amsterdam 1985 zal weer een plenaire vergadering over deze en andere gevallen worden belegd. Nadere inlichtingen kunnen worden verkregen bij de secretaris van de Werkgroep: Dr. Ann F.S. Mitchell, Imperial College of Science and Technology, Huxley Building, 180 Queen's Gate, London SW 7 2BZ, U.K. of bij schrijver dezes, de Nederlandse vertegenwoordiger van de Werkgroep.